

Motivasjon og HMS

Min lokalforeningsleder Ralf B. Husebø stilte følgende spørsmål i vår bulletpeng nyelig: «Hva er det som motiverer oss?» Foranledningen var et innlegg i Tidende hvor en kollega stilte spørsmålsteget ved nødvendigheten av NTF. Som alle vet går det mye tid med til frivillig til-litsmannsarbeid, og når noen mener at det er liten vits i, kan motivasjonen røyne. Et annet hjertesukk fra samme leder: «Dessverre er det få medlemmer som er aktive og kommer med innspill... Men det er positivt når det kommer innspill, særlig når de er konstruktive». Han avslutter med et håp om at vi som er medlemmer trives og verds-etter jobben som utføres. Det er det som motiverer til videre arbeid, sitat slutt.

Arbeidsmiljøloven av 1977 sier i Kapittel 1 hva lovens formål er: «a) å sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, som...» For nevnte tillitsvalgte er det nødvendig å oppleve arbeidet meningsfylt. Ingen ting er mer frustrerende enn å oppleve noe forgjeves. Samfunnsor-ganisering har i all tid vært tuftet på forholdet mellom menneske og arbeid. Evnen til å fordele verdiene – skapt av arbeid – har derimot variert. Helse som verdi har vært, og er fremdeles, skjært fordelt i samfunnet. Arbeidsplassen påvirker fortsatt mange mennesker på en slik måte at arbeidsmiljøskapte hel-seproblemer oppstår (sitat fra forord til nevnte lov).

WHO's velkjente, men abstrakte definisjon av helse med «en tilstand av fullstendig fysisk, psykisk og sosialt velvære» som vi vet er et mål som aldri vil bli nådd, taler allikevel klart om at helse er mer enn fravær fra sykdom. Helsen vedrører menneskers hele liv og er ikke avgrenset til å gjelde en del av livet som leger har monopol på. Balanse og god livskvalitet er her gode

stikkord. Tør vi snakke om velferd? Subjektive moment hos enkeltmennesket kan forstyrre bildet. At vi definerer oss som et velferdssamfunn oppleves ikke alltid slik av enkeltindividet.

Diverse nyhetsinnslag bekrefter dette stadig. Idealene utfordres hele tiden, og det kan frustrere oss og gjøre oss umotiverte, tror jeg.

Bent Høie (H) vil ha lik sykemel-dingspraksis legene imellom. Han mener dagens ordning er effektiv for samfunnet. Han leder Stortingets helse- og omsorgskomiteé og sier til Stavanger Aftenblad: «I diskusjon om helsevese-net er det alltid stor fokus på bruk av lovverk og økonomiske incitament for å styre og prioritere. Jeg mener vi undervurderer betydningen av helse-personellets motivasjon for å gjøre en best mulig jobb til beste for pasienten. Dette vil jeg foretrekke framfor regje-ringens forslag i samhandlingsrefor-men om en sterkere tradisjonell styring med fastlegene». Her hører vi en poli-tiker som tror på våre motiver og vår motivasjon som ansvarsfulle medbor-gere. Det styrker også motivasjonen vår til å stå på.

Jeg har i snart fire år arbeidet full tid i offentlig tjeneste med ansvar for å gi rusmisbrukere en så fullverdig tannpleie som det innenfor rammen er mulig å gi. I denne perioden har jeg saktens sett mennesker ta sitt ansvar og derigjennom snu livssituasjon radi-kalt. Men jeg er som andre offentlig ansatte tannleger, med ansvar for pri-oriterte grupper, også vitne til det mot-satte. At håpløsheten styrer og stempe-let «gammel kroniker» lett settes.

Hva gjør det med vår motivasjon? Er det nå idealismen skal drive oss? Hel-digvis er enkelte av oss hjulpet gjen-nom økonomiske incitament. Og dette valgte styret i Tannhelse Rogaland FKF å gjøre før stilling ble utlyst. Men det er allikevel bergrensninger her, også innen offentlig forvaltning. Jo,

motivasjon genereres i stor grad for min del gjennom takknemlige pasien-ter. Det er stort sett meningsfylt det jeg driver på med. Trivselsfaktoren knyttes mot HMS.

Jeg vil nevne nok en faktor. Gjen-nom å lese boken Medisinsk etikk – en problembasert tilnærming av Knut W. Ruyter/Reidun Førde/Jan Helge Sol-bakk, får jeg øye på betydningen av dydene. Dydene har vendt tilbake til medisinen, hevder forfatterne. Dyds-etikken er primært ikke handlingsorien-tert. Snarere fokuserer den på personen bak handlingene og på vedkommendes karakteregenskaper. Når dydene ven-der tilbake, tar de opp igjen de gamle dyder, både de antikke og kristne. Til forskjell fra vår tid hørte dydene hjemme i en livs- og verdensanskuelse der meningen med livet var klar. Det gjaldt å bidra til det «det gode liv» for individ og fellesskap, skriver de. Jeg tolker Bent Høies uttalelser for muli-gens å berøre disse verdier. Hvorfor dyder, leser jeg videre: Det er ikke til-feldig at det er på det medisinske om-rådet at dydene kommer til heder og verdighet igjen. Det kan skyldes at legeviten-skaper fortsatt har et klart formål, og at samfunnet som helhet deler helsetjenestens grunnleggende formål, for eksempel plikten til å yte velgjørenhet, solidaritet med og omsorg for de svake. Hvem vet? Moti-vasjonsgrunner spenner, tror jeg, fra narsisisme, selvrealisering, samfunns-ansvar, yrkesstolthet, pengebegjær, til trivsel, menig med, oppmuntring, utål-modighet etc. Det skader ikke å tenke igjennom disse forhold med jevne mel-lomrom, og våge ta det frem på pause-rom og i kantiner. Kanskje vi til og med kan bli fylt av takknemlighet over forholdene vi tross alt har? Ha en god arbeidsuke!

Jan Ingve Helvig